

MILLIY VA JAXON TA'LIMIGA XOS UYG'UN TENDENSIYALAR

M.Mirqosimova¹ 

Mas'ul muallif: Mirqosimova
Marg'ubaxon, O'zbekiston xalqaro
islomshunoslik akademiyasi
professori, p.f.d.

e-mail:
mirqosimovamarguba1@gmail.co
m

Accepted: 22 Sentabr 2026
Published: 22 Sentabr 2026

Copyright: © 2026 by the
author(s). Licensee Buxoro xalqaro
universiteti ilmiy axborotnomasi.
This article is an open access
article distributed under the terms
and conditions of the Creative
Commons Attribution (CC-BY-4.0)
license.

Iqtibos uchun: Mirqosimova, M.
MILLIY VA JAXON TA'LIMIGA XOS
UYG'UN TENDENSIYALAR / M.
Mirqosimova // Buxoro xalqaro
universiteti ilmiy axborotnomasi.
— 2026. — T. 9, № 2. — B. 54–57.

1. O'zbekiston xalqaro islomshunoslik akademiyasi professori, p.f.d.

Annotatsiya. Maqolada O'zbekiston ta'lim tizimining mustaqillik yillaridagi rivojlanish jarayonlari jahon ta'limidagi zamonaviy tendensiyalar bilan qiyosiy tahlil qilinadi. Milliy ta'limda institutsional va normativ yangilanishlar, kompetensiyaviy hamda shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, raqamlashtirish, inklyuzivlik, xalqaro integratsiya, amaliyotga yo'naltirilgan ta'lim va oila-ta'lim tashkiloti hamkorligining mazmuni ochib beriladi. Maktabgacha, umumiy o'rta va oliy ta'lim bosqichlaridagi o'zgarishlar uzluksiz ta'lim tizimining o'zaro bog'liq bo'g'inlari sifatida baholanadi. Tahlil natijasida jahon tajribasini milliy qadriyatlar, ijtimoiy ehtiyojlar va pedagogik an'analar bilan uyg'unlashtirish ta'lim sifatini barqaror oshirishning muhim sharti ekani asoslanadi.

Kalit so'zlar: ta'lim islohotlari, milliy ta'lim, jahon ta'limi, uyg'un tendensiyalar, kompetensiyaviy yondashuv, raqamlashtirish, inklyuziv ta'lim, ta'lim sifati, xalqaro integratsiya.

ГАРМОНИЧНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ, ПРИСУЩИЕ НАЦИОНАЛЬНОМУ И МИРОВОМУ ОБРАЗОВАНИЮ

Аннотация. В статье в сравнительно-аналитическом аспекте рассматривается развитие системы образования Узбекистана во взаимосвязи с современными тенденциями мирового образования. Раскрываются институциональные и нормативные преобразования, компетентностный и личностно-ориентированный подходы, цифровизация, инклюзивность, международная интеграция, практико-ориентированное обучение и сотрудничество семьи с образовательной организацией. Изменения в дошкольном, общем среднем и высшем образовании анализируются как взаимосвязанные звенья непрерывного образования. Обосновывается вывод о том, что устойчивое повышение качества образования предполагает адаптацию эффективного мирового опыта к национальным ценностям, социальным потребностям и педагогическим традициям.

Ключевые слова: реформы образования, национальное образование, мировое образование, гармоничные тенденции, компетентностный подход, цифровизация, инклюзивное образование, качество образования, международная интеграция.

HARMONIOUS TRENDS INHERENT IN NATIONAL AND GLOBAL EDUCATION

Abstract. The article comparatively analyzes the development of Uzbekistan's education system in relation to contemporary global educational trends. It examines institutional and regulatory reforms, competency-based and learner-centered approaches, digitalization, inclusion, international integration, practice-oriented learning, and cooperation between families and educational institutions. Changes in preschool, general secondary, and higher education are considered as interconnected components of lifelong learning. The analysis argues that sustainable improvement in educational quality depends on adapting effective international experience to national values, social needs, and pedagogical traditions rather than mechanically transferring external models.

Keywords: education reforms, national education, global education, harmonious trends, competency-based approach, digitalization, inclusive education, education quality, international integration.

Kirish. Yurtimizda mustaqilligimizning 35 yilligini munosib nishonlashga qaratilgan tadbirlar tashkil qilinayotgan bir pallada erishilgan yutuqlarni sarhisob qilish orqali buyuk kelajak poydevorini barpo etish rejalari ham muhokama qilinayotir. Respublikaning xilma-xil sohaslarini rivojlantirishga yo'naltirilgan yuzlab loyihalarning ishlab chiqilganligi; mustaqillik shodiyonasi arafasida 163 ta yangi obyektning ishga tushirilganligi; ta'lim sohasidagi yangilanishlar; O'zbekistondagi xorijiy OTM sonining 30 taga yetganligi; "Ta'lim kreditlari" ning yangi qulayliklari taqdim etilishi; boshlang'ich sinflar o'qituvchilariga 15% gacha ustama xaq to'lanishi (agar pedagog B+, A, A+ darajasini olgan bo'lsa); magistraturada tehsil oluvchi ayol-qizlarimiz uchun imtiyozlar; fuqarolar uchun uch karrali yer solig'ining bekor qilinishi ... bunga o'xshash xalq manfaatlarini ko'zlagan imkoniyatlarning real hayotga tadbiriq qilinishi mamlakatimiz kelajagining mustahkam poydevori bunyod

qilinganidan dalolat beradi. Biz yaqingacha Yaponiyada oliy ta'limning majburiy ta'lim sifatida e'tirof etilishiga havas qilardik, bugungi kunda yurtimizda o'qish istagida bo'lgan yoshlar uchun 6-yo'nalishni tanlash imkoni berilishi kelajak avlod ilmiy-ma'rifatli avlod sifatida shakllanishini ta'minlash va oliy ta'limning kelajakda majburiy ta'lim darajasiga ko'tarilishini anglatadi.

Vatanimizda zamonaviy ta'limning mazmuni va shakllari takomillashib bormoqda. Kunduzgi, kechki va sirtqi ta'lim yoshlarimizning ilm olishlari, zarur bilim va malakalarni shakllantirib, kelajakda xilma-xil sohalarini rivojlantirishda faol ishtirok etishlari uchun imkoniyat yaratadi. Rivojlangan mamlakatlar universitetlarining O'zbekistonda ochilgan filiallari faoliyati orqali xorijiy ta'lim tajribalari milliy ta'lim tajribalari bilan uyg'un takomillashib bormoqda. O'zaro ilg'or ta'lim dasturlarini amaliyotga tatbiq qilish, interfaol metodlar va innovatsion texnologiyalardan unumli foydalanish orqali ta'lim sifati bilan samaradorligi yuksalib bormoqda. Respublikada milliy ta'limni rivojlantirish davlat siyosati darajasiga ko'tarilganligidan dalolatdir: xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5712-son, 2019-yil 8-oktabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-sonda belgilangan vazifalar milliy ta'limning yangi davrini bashoratlaydi.

Asosiy qism. Jahonda maktabgacha yoshdagi bolalarning ko'rgazmali-obrazli tafakkurini shakllantirish, ularning tafakkur jarayonlarida tasviriy ifoda, obrazli idrok va mantiqiy fikrlashni uyg'unlashtirgan holda rivojlantirishga qaratilgan innovatsion ta'lim yondashuv va texnologiyalar amaliyotga tatbiq etilmoqda. UNICEFning "Global Survey of Inclusive ECD and ECI Programs" hisobotida erta ta'lim jarayonida ko'rgazmali vositalar orqali kognitiv faoliyatni qo'llab-quvvatlash muhim omil sifatida e'tirof etilgan. Shuningdek, Jahon Banki tomonidan amalga oshirilgan "Building Foundational Skills through Early Childhood Education" loyihasida bolalarda asosiy fikrlash va tasavvur ko'nikmalarini rivojlantirish uchun interaktiv, ko'rgazmali o'qitish texnologiyalarini joriy etish samarali natijalar bergani ta'kidlangan. Shu boisdan maktabgacha ta'limda ko'rgazmali-obrazli tafakkurni shakllantirishga oid ilmiy va tashkiliy-metodik yechimlar yaratish, bolalarda obrazli tasavvurlar orqali tafakkur jarayonini faollashtirishga xizmat qiluvchi integratsiyalashgan dasturlarni ishlab chiqish dolzarb masala hisoblanadi.

Dunyoda maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy va kreativ, intellektual va kognitiv qobiliyatlarini shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari asosida rivojlantirish, turli faoliyatlar integratsiyasini yo'lga qo'yish, rivojlanish muhitini yaratish orqali ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishga bag'ishlangan nazariy va amaliy tadqiqotlar amalga oshirilmoqda. Mazkur tadqiqotlarda bolalarning ko'rgazmali-obrazli tafakkuri hamda his-tuyg'ularini badiiy va ijodiy bayon etishga undaydigan metodikalarni ishlab chiqish, ta'lim-tarbiya jarayonida ijodiy fikrlashni faol rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi, bu esa o'z navbatida ta'lim-tarbiya tizimida samarali metodik yondashuvlarni ishlab chiqish, pedagogik texnologiyalarni modernizatsiya qilish hamda maktabga tayyorlov guruhlarida bolalarning tafakkurini rivojini chuqurlashtirishga xizmat qiluvchi yangi ilmiy-amaliy izlanishlarni olib borishni taqozo etadi. Janubiy Koreya, Angliya, AQSH, Yaponiya, Rossiya va Germaniya kabi mamlakatlarda maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash va bilishga qiziqishni shakllantirish, kompetensiyaviy yondashuv asosida bolalarning tafakkurini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Ayniqsa, 5-7 yoshli bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashga turtki beruvchi muhitni yaratish va o'quv-bilish faoliyatlarini samarali tashkil etishning innovatsion texnologiyalari ishlab chiqilib, amaliyotga joriy etilganligi bu boradagi xorijiy tajribalarni ommalashtirish ilmiy va amaliy jihatdan yanada dolzarblashmoqda.

Mamlakatimizda maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama rivojlantirish masalasi yuzasidan shaxsan mamlakatimiz Prezidenti va hukumatimiz tomonidan maktabgacha ta'lim tashkilotlarini rivojlantirish, zamonaviylashtirish hamda unda tarbiyalanayotgan bolalar uchun qulay shart-sharoitlarni yaratishga qaratilgan amaliy ishlar olib borilmoqda. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida "Maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy jihatdan rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratish, maktabgacha ta'lim tizimiga innovatsiyalarni, ilg'or pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish" kabi muhim vazifalar belgilab qo'yildi. Bu vazifalardan kelib chiqqan holda maktabgacha yoshdagi bolalarning ko'rgazmali-obrazli tafakkurini rivojlantirishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari o'rganish va mavjud metodikani takomillashtirish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston Respublikasining 2019 yil 16 dekabrda "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi O'RQ-595-son qonuni, 2020-yil 23-sentabrda "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrda "O'zbekiston - 2030 strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-son, 2020-yil 29-oktabrdagi "Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-6097-son farmonlari; 2017-yil 9-sentabrda "Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3261-son, 2019-yil 8-mayda "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-son qarorlari milliy ta'lim poydevori bo'lmish maktabgacha ta'limni rivojlantirishga qaratilgan.

UNICEFning "Global Survey of Inclusive ECD and ECI Programs" hisobotida erta ta'lim jarayonida ko'rgazmali vositalar orqali kognitiv faoliyatni qo'llab-quvvatlash muhim omil sifatida e'tirof etilgan bo'lsa, Jahon Banki tomonidan amalga oshirilgan "Building Foundational Skills through Early Childhood Education" loyihasida bolalarda asosiy fikrlash va tasavvur ko'nikmalarini rivojlantirish uchun interaktiv, ko'rgazmali o'qitish texnologiyalarini joriy etish samarali natijalar bergani ta'kidlangan. Shu boisdan maktabgacha ta'limda ko'rgazmali-obrazli tafakkurni shakllantirishga oid ilmiy va tashkiliy-metodik yechimlar yaratish, bolalarda obrazli tasavvurlar orqali tafakkur jarayonini faollashtirishga xizmat qiluvchi integratsiyalashgan dasturlarni ishlab chiqilmoqda.

Mazkur dasturlarda bolalarning ko'rgazmali-obrazli tafakkuri hamda his-tuyg'ularini badiiy va ijodiy bayon etishga undaydigan metodikalarni ishlab chiqish, ta'lim-tarbiya jarayonida ijodiy fikrlashni faol rivojlantirish muhim ahamiyat

kasb etadi, bu esa o'z navbatida ta'lim-tarbiya tizimida samarali metodik yondashuvlarni ishlab chiqish, pedagogik texnologiyalarni modernizatsiya qilish hamda maktabga tayyorlov guruhlarida bolalarning tafakkur rivojini chuqurlashtirishga xizmat qiluvchi yangi ilmiy-amaliy izlanishlarni olib borishni taqozo etadi. Janubiy Koreya, Angliya, AQSH, Yaponiya, Rossiya va Germaniya kabi mamlakatlarda maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash va bilishga qiziqishni shakllantirish, kompetensiyaviy yondashuv asosida bolalarning tafakkurini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Ayniqsa, 5-7 yoshli bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashga turtki beruvchi muhitni yaratish va o'quv-bilish faoliyatlarini samarali tashkil etishning innovatsion texnologiyalari ishlab chiqilib, amaliyotga joriy etilganligi bu boradagi xorijiy tajribalarni ommalashtirishga erishilmoqda. Mamlakatimizda maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama rivojlantirish masalasi yuzasidan shaxsan mamlakatimiz Prezidenti va hukumatimiz tomonidan maktabgacha ta'lim tashkilotlarini rivojlantirish, zamonaviylashtirish hamda unda tarbiyalanayotgan bolalar uchun qulay shart-sharoitlarni yaratishga qaratilgan amaliy ishlar olib borilmoqda. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida "Maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy jihatdan rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratish, maktabgacha ta'lim tizimiga innovatsiyalarni, ilg'or pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish" kabi muhim vazifalar belgilab qo'yildi. Bu vazifalardan kelib chiqqan holda maktabgacha yoshdagi bolalarning ko'rgazmali-obrazli tafakkurini rivojlantirishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari o'rganish va mavjud metodikani takomillashtirishga doir vazifalar belgilab berilgan.

O'zbekiston Respublikasining 2019 yil 16 dekabrda "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi O'RQ-595-son qonuni, 2020-yil 23-sentabrda "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrda "O'zbekiston – 2030 strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-son, 2020-yil 29-oktabrda "Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-6097-son farmonlari; 2017-yil 9-sentabrda "Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3261-son, 2019-yil 8-mayda "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-son qarorlari bu borada muhim ahamiyat kasb etadi.

Umumiy o'rta ta'limni rivojlantirishga qaratilgan zamonaviy yondashuvlar va dasturlarda ham o'quvchilarning mustaqil fikrlash salohiyatini rivojlantirish, ijodiy tafakkurini boshlang'ich sinflardan boshlab shakllantirish va tizimli takomillashtirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ta'limda pragmatik yondashuv, kreativlikka yo'llovchi ta'lim texnologiyalari, shaxsga yo'naltirilgan, uni har tomonlama rivojlantirishga keng imkoniyatlar beruvchi innovatsion texnologiyalar faol ta'lim muhitini yaratishda yuqori samara bermoqda.

Rivojlangan mamlakatlarda reytingi yuqori bo'lgan universitetlar tomonidan, xususan, Harvard, Oxford, Helsinki universitetlari tomonidan amalga oshirilgan ilmiy-amaliy loyihalarda "Family partnerships framework" modeli ota-onalar va tarbiyachilar o'rtasida doimiy fikr almashish, hamkorlikda maqsad qo'yish, bolaning rivojini monitoring qilishga asoslangan. Ushbu modelda ota-onaning pedagogik savodxonligi oshiriladi, ular ta'lim muhitining bir qismi sifatida ta'lim-tarbiya jarayoniga faol jalb etiladi. Bu tajribalardan ko'rinadiki, an'anaviy va biryoqlama muloqot shakllari bilan cheklanib qolgan tizimlar bolani har tomonlama rivojlantirishda kutilgan natijani bermaydi, aksincha, yangicha yondashuvlarga zarurat kattaligini oydinlashtirmoqda. O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda maktabgacha ta'lim tizimining modernizatsiyasi, xususan "oila-mahalla-ta'lim tashkiloti" integratsiyasini kuchaytirish orqali ota-onalarni farzand tarbiyasidagi mas'uliyatini oshirish lozim. Odatda ota-onalar bolalarni tarbiyalashda qiyin vaziyatlarga duch kelganda, yordam uchun mutaxassislarغا murojaat qilishadi. Ular bilan o'zaro munosabatlarning konstruktiv usullarini izlash bugungi kunda barcha ta'lim tashkilotlarining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. Soha olimlari, mutaxassislar, psixologlar va ta'lim muassasasi o'qituvchi pedagoglari yonma-yon yoshlar tarbiyasini uzviylikda olib borsalarigina ko'zlangan natijalarga erishish mumkin.

Rivojlangan mamlakatlarida inklyuziv madaniyatni shakllantirish bo'yicha amaliy tadqiqotlar individual yondashuv, psixologik qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy sheriklik modellari asosida rivojlantirilayotgan bo'lsa, Finlyandiya va Shvetsiyada "barcha uchun teng imkoniyatlar" tamoyili asosida o'quv muhitini erkinlashtirishga oid dasturlar joriy etilgan. Yaponiya va Janubiy Koreya esa innovatsion pedagogik texnologiyalar, xususan, raqamli platformalardan foydalanish orqali o'quvchilarda bag'rikenglik va hamjihatlik ko'nikmalarini rivojlantirish amaliyoti samara bermoqda. AQSh va Kanadada tajriba-sinov ishlari ko'proq "service learning" va "community-based learning" dasturlari orqali o'quvchilarning ijtimoiy mas'uliyati va faol fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishga qaratilgan. So'nggi yillarda milliy ta'lim rivojiga yo'naltirilgan yondashuvlar ham jahondagi ta'limga xos tendensiyalarga yaqin: "Dual ta'lim"dan foydalanish, o'quvchi-talabalarni amaliy ko'nikma va malakalarga ega qilish orqali real hayotga tayyorlashga erishilmoqda. Bag'rikenglik tamoyillari asosida ta'lim mazmunini takomillashtirishga oid tadqiqot ishlari, ilg'or metodikalarni ommalashtirish, tajriba almashish, seminar-treninglar olib borish yo'lga qo'yildi. Bu jarayonlar shubhasiz milliy ta'lim ravnaqini ta'minlaydi, millat farzandlarining buyuk kelagaji poydevoriga aylanadi.

Xulosa. Tahlil O'zbekiston ta'lim tizimidagi yangilanishlar uzluksiz ta'lim, kompetensiyaviy va shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, raqamlashtirish, inklyuzivlik, amaliy tayyorgarlik, xalqaro hamkorlik va sifatni baholashning yangi mexanizmlari kabi jahon tendensiyalari bilan mazmunan uyg'unlashib borayotganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, modernizatsiyaning samarasi tashqi model va texnologiyalar soni bilan emas, ularning milliy pedagogik tizimga qanchalik mantiqiy integratsiyalashgani bilan belgilanadi.

Ta'limning barcha bosqichlarida sifat qamrov va tashkiliy ko'rsatkichlardan ustun turishi zarur. Maktabgacha ta'limda rivojlantiruvchi va inklyuziv muhit, umumiy o'rta ta'limda mustaqil hamda tanqidiy fikrlash, oliy ta'limda esa professional kompetensiya, ilmiy izlanish va amaliy faoliyatga tayyorgarlik sifatning asosiy mazmunini tashkil etadi.

Raqamlashtirish va xalqaro integratsiya ushbu maqsadlarga xizmat qilishi, ta'limning insonparvar va tarbiyaviy mohiyatini zaiflashtirmasligi kerak.

Demak, O'zbekiston ta'limining istiqboldagi strategik yo'nalishi milliy qadriyatlarga tayangan, xalqaro tajribaga ochiq, innovatsion, inklyuziv va inson salohiyatini ro'yobga chiqarishga yo'naltirilgan ta'lim modelini izchil takomillashtirishdan iborat. Bunda pedagogning kasbiy salohiyati, ta'lim tashkilotining ilmiy-uslubiy madaniyati, oila va jamiyat bilan sheriklik hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Ma'naviy kamolot, bilimli va tashabbuskor insonni tarbiyalash g'oyalari zamonaviy islohotlarning mazmuniy tayanchi bo'lib qoladi [1; 2].

Shuningdek, raqamlashtirish va innovatsion yondashuvlar ta'limning ma'naviy-tarbiyaviy mohiyatini ikkinchi darajaga tushirmasligi lozim. Texnologiya ta'lim oluvchining mustaqil fikrlashi, mas'uliyati, muloqot madaniyati va fuqarolik pozitsiyasini rivojlantirishga xizmat qilgandagina insonparvar ta'lim tamoyillari bilan uyg'unlashadi. Shu sababli zamonaviy ta'lim siyosatida texnologik samaradorlik va shaxs kamoloti bir-birini to'ldiruvchi mezonlar sifatida qoralishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- [1] Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2016. – 56 b.
- [2] Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008. – 176 b.
- [3] O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi O'RQ-637-son "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – URL: <https://lex.uz/docs/-5013007>
- [4] O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrdagi O'RQ-595-son "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. – URL: <https://lex.uz/docs/-4646908>
- [5] O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni. – URL: <https://lex.uz/docs/-4545884>
- [6] O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-son "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Qarori. – URL: <https://lex.uz/docs/4327235>
- [7] O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. – URL: <https://lex.uz/docs/6600413>